

Varseluppföljning

Uppföljning av lagda varsel
september 2023 - maj 2024

Arbetsförmedlingen
Författare: Analysavdelningen
Datum: 2025-04-10
Diarienummer: Af-2025/00181789

Innehåll

1	Inledning	4
2	Bakgrund till lågkonjunkturen.....	5
2.1	Antalet varsel ökade från historiskt låga nivåer	5
3	Uppsagda och arbetslösa till följd av varsel	8
3.1	Flest uppsagda inom byggverksamhet och industri	9
3.2	Regionala skillnader	10
3.3	De flesta som varslas blir inte arbetslösa.....	11

1 Inledning

När en arbetsgivare behöver minska personalstyrkan genom att säga upp personal måste det föregås av ett förhandsbesked genom att varsla om uppsägning. Enligt främjandelagen (SFS1974:13) ska en arbetsgivare anmäla detta varsel till Arbetsförmedlingen om det gäller fler än fem anställda. Tidpunkten för när en anmälan ska lämnas in avgörs av det antal personer som berörs av varslet och varierar mellan två och sex månader. Det är intressant att följa utvecklingen av antalet varslade personer och vad som händer efter att varslet har verkställts ur flera perspektiv. Dels hur varsel påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden i olika konjunkturlägen, dels hur det går för de personer som varslas om uppsägning.

Denna PM följer upp vad som händer med de varsel om uppsägning som rapporterades mellan september 2023 och maj 2024. Dels beskrivs antalet berörda av varsel totalt, per bransch och regionalt, dels beskrivs verkställningsgraden dvs. hur många av de som varslades som senare blev uppsagda och arbetslösa under uppföljningsperioden (6 månader efter att varslet inkom till Arbetsförmedlingen).

Liknande uppföljningar har gjorts tidigare för andra perioder, exempelvis för varsel under covid-pandemin och i samband med finanskrisen.¹

De slutsatser som kan dras av uppföljningen är:

- Varselnivån har varit förhöjd under perioden, men mindre dramatisk än vid exempelvis finanskrisen och pandemin.
- Ungefär sex av tio varslade blev uppsagda, verkställningsgraden liknar tidigare mönster.
- En fjärdedel av de som varslades var inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen inom sex månader efter lagt varsel.
- Utfallet varierar mellan branscher och till följd av det även mellan kvinnor och män.
- Arbetslöshet till följd av varsel är en mindre del av alla som blir arbetslösa.
- De flesta som blir arbetslösa till följd av varsel har en stark konkurrensförmåga på arbetsmarknaden.

¹ Läs mer i PM *Varsel under pandemin*, Arbetsförmedlingen, Af-2021/0003 1533.

2 Bakgrund till lågkonjunkturen

Den svenska inflationen ökade snabbt 2022 och har under de senaste två åren först gått upp kraftigt för att sedan vända nedåt igen. När den globala inflationen tog fart 2021 var ökningen relativt begränsad i Sverige. Men den svenska inflationen ökade i snabb takt efter Rysslands invasion av Ukraina, i samband med att kronan försvagades och importpriserna ökade. I slutet av 2022 nåddes den högsta inflationssiffran sedan början av 1990-talet i Sverige och svensk ekonomi gick in i en lågkonjunktur 2023. Den höga inflationen påverkade hushållens köpkraft negativt till följd av lägre löneökningstakt. Därtill påverkades företag och hushåll med bostadslån av snabbt stigande räntor och det ökade kostnadstrycket. Hushållens skuldsättning har ökat över lång tid, både totalt sett och som andel av disponibel inkomst. En stor andel av bostadslånen har dessutom rörliga räntor. Internationellt sett sticker Sverige ut både vad gäller hög skuldsättning och andel räntor med korta löptider. Sammantaget innebär det att svenska hushåll är mer räntekänsliga än i andra länder. I Arbetsförmedlingens enkätundersökning hösten 2023 visade resultaten en tydlig konjunkturförsvagning.² Arbetsgivarna var då lika pessimistiska som hösten 2008, i samband med finanskrisen, vad gäller efterfrågan på varor och tjänster det närmaste halvåret.

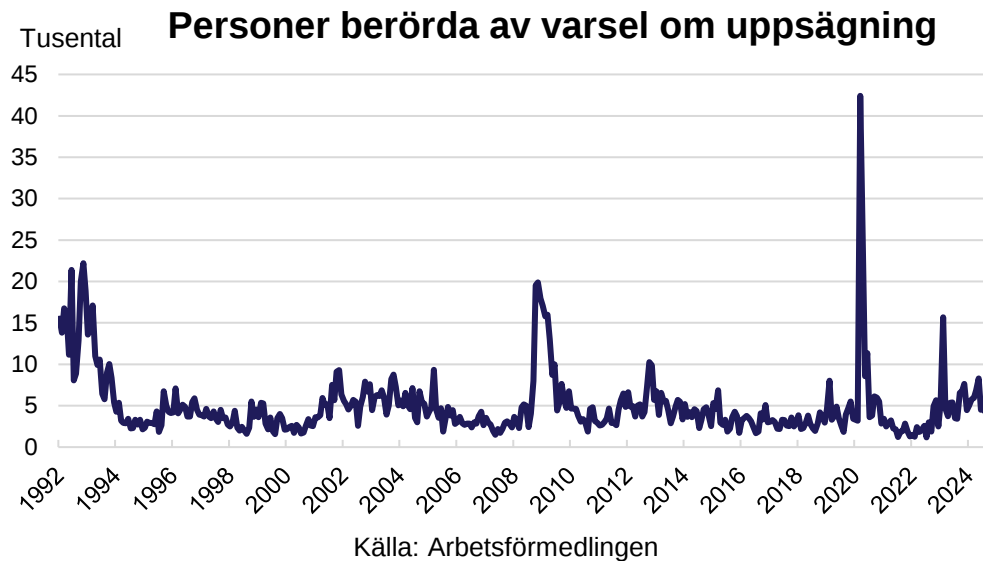
2.1 Antalet varsel ökade från historiskt låga nivåer

Antalet personer som berörs av varsel om uppsägning varierar med konjunkturläget och är därmed en indikator som visar på ställningsläget i ekonomin.³ Diagrammet nedan visar utvecklingen av varsel från 1992–2024. I genomsnitt berördes 5 000 personer av varsel om uppsägning varje månad under perioden. Under 90-talskrisen 1992–1994 liksom under Finanskrisen 2008–2009 förekom varsel om drygt 20 000 personer enskilda månader. Under covid-pandemin ökade nivån till rekordhöga varseltal för att sedan sjunka, och under 2021 och stora delar av 2022 varslades i stället historiskt få personer om uppsägning. Under hösten 2023 började antalet personer berörda av varsel att öka och har därefter fortsatt vara högre än det historiska genomsnittet. I genomsnitt berördes fler än 6 000 anställda per månad av varsel om uppsägning under 2023, vilket kan jämföras med ett genomsnitt på knappt 4 000 under åren 2010–2019.⁴

² Läs mer i *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024*, Arbetsförmedlingen, Af-2024/0114 8724.

³ Arbetsgivare har en skyldighet enligt främjandelagen (1974:13) att anmäla varsel till Arbetsförmedlingen om driftinskränkning om minst fem personer riskerar uppsägning.

⁴ Exklusive ett enskilt varsel om 11 000 personer i februari 2023, vilket inte bedöms vara konjunkturrelaterat.

Totalt under den observerade perioden september 2023 till och med maj 2024 varslades drygt 57 000 personer om uppsägning. Det motsvarar 1,2 procent av alla anställda i åldrarna 16–65 år enligt BAS (Befolkningens arbetsmarknadsstatus, SCB). Antalet varslade under perioden kan jämföras med utvecklingen av varsel under tidigare kriser. Under de inledande månaderna av pandemin varslades drygt 89 000 personer under fyra månader (mars till och med juni 2020), vilket motsvarade 2 procent av alla anställda. Enbart i mars 2020 varslades drygt 42 000 personer, vilket kan jämföras med den högsta nivån för en enskild månad under finanskrisen (i november 2008) då drygt 19 900 personer berördes av varsel om uppsägning.

Under hösten 2023 stod byggverksamhet, tillverkning och handel för en stor del av det ökade antalet varsel. Konjunkturförsvagningen breddades därefter till fler branscher och under våren 2024 ökade antalet varslade bland annat inom information och kommunikation. Sammantaget under uppföljningsperioden varslades flest inom finansiell verksamhet och företagstjänster (näringsgren K-N, där bland annat bemanningsföretag ingår) med en andel om 22 procent, följt av byggverksamhet och industri med vardera 16 procent av det totala antalet varslade.

Som tidigare nämnts är det endast varsel som överstiger fem anställda som är anmälningsskyldiga till Arbetsförmedlingen. Det medför att branscher som är präglade av småföretag inte är fullständiga i denna statistik. Inom byggbranschen finns speciella regler där arbetsgivare som omfattas av byggavtalet är skyldiga att anmäla varsel till Arbetsförmedlingen först när fler än 20 anställda är berörda.⁵ Det medför att antalet varsel inom byggverksamheter riskerar att vara underskattade i denna redovisning vid en jämförelse med andra branscher. Att antalet varslade i relation till antalet anställda är högt inom byggverksamheter även med denna redovisning tyder på att det kan finnas ett mörkertal som inte omfattas av Arbetsförmedlingens varselstatistik. I näringsgrenen information och

⁵ Vissa yrkesgrupper inom byggbranschen följer överenskommelsen om sysselsättningsplanering och omfattas av en särskild författning, AMSFS 1996:7.

kommunikation ingår såväl mediebolag som stora techbolag, varav många har skiftat fokus från tillväxt till lönsamhet till följd av lågkonjunkturen.⁶ Under andra kvartalet 2024 minskade antalet sysselsatta i branschen efter en lång period av sysselsättningstillväxt inklusive under pandemiåren då många av företagen gynnades av den snabba strukturomvandlingen.

Tabellen nedan visar antal varslade i förhållande till antal anställda i respektive bransch. Det bekräftar bilden av att byggbranschen och informations- och kommunikationsverksamheter har drabbats hårt av lågkonjunkturen följt av finansiell verksamhet och företagstjänster samt industrin.

Tabell 1: Antalet personer berörda av varsel om uppsägning sept 2023-maj 2024

Näringsgren	Antal varslade	Antal anställda	Andel varslade av anställda
A Jordbruk, skogsbruk och fiske	97	31 173	0,3%
B-E Industri	9 222	590 317	1,6%
F Byggverksamhet	9 303	306 442	3,0%
G Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	7 073	551 422	1,3%
H Transport och magasinering	3 155	210 478	1,5%
I R S Hotell- och restaurang, personliga/kulturella tjänster	2 607	358 208	0,7%
J Informations- och kommunikationsverksamhet	6 289	214 463	2,9%
K-N Finansiell verksamhet och företagstjänster	12 623	744 447	1,7%
O Offentlig förvaltning och försvar	222	343 512	0,1%
P-Q Utbildning, vård och omsorg, sociala tjänster	6 710	1 356 123	0,5%
Totalt	57 301	4 738 735	1,2%

Källa: Arbetsförmedlingen, SCB (BAS)

⁶ Läs mer i rapporten *Svenska Techbranschen 2024*

3 Uppsagda och arbetslösa till följd av varsel

Långt ifrån alla varsel resulterar i arbetslöshet. En person som varslas kan exempelvis hitta ett nytt jobb eller påbörja en utbildning. Många varsel leder inte heller till uppsägning. Totalt under perioden september 2023 till och med maj 2024 berördes drygt 57 000 personer av varsel om uppsägning. Uppföljning efter sex månader visar att drygt 35 000 personer har blivit uppsagda enligt inkomna personförteckningar⁷ efter lagda varsel, vilket motsvarar 61 procent av de som varslades under perioden (tabell 2). Uppföljningen av i vilken grad inkomna varsel har verkställts baseras på de inrapporteringar som inkommit till Arbetsförmedlingen inom sex månader från att varslet lades. Mycket få inrapporteringar inkommer efter mer än sex månader efter att varslet anmälades. Verkställningsgraden, andelen av inkomna varsel som slutar i uppsägningar, tenderar att öka i lågkonjunktur och att minska i högkonjunktur. Skillnaderna är dock relativt små.⁸ Av de som blivit uppsagda under den nuvarande lågkonjunkturen var 34 procent kvinnor och 66 procent män. Att män omfattades i högre utsträckning än kvinnor hänger samman med att byggverksamhet och industrin är tydligt mansdominerade branscher.

Närmare 14 000 personer av de som funnits med på personförteckningar över varslade personer har varit inskrivna på Arbetsförmedlingen som arbetslösa någon gång under uppföljningsperioden. Det motsvarar 24 procent av antalet varslade under de efterföljande sex månaderna från lagt varsel. Av de som varit arbetslösa under uppföljningsperioden var 31 procent kvinnor och 69 procent män.

Tabell 2: Uppföljning efter sex månader i ett historiskt perspektiv

Period	Antal varslade om uppsägning	Antal uppsagda	Andel uppsagda	Antal arbetslösa	Andel arbetslösa
sept 2023 - maj 2024	57 301	35 116	61 procent	13 945	24 procent
Covid mars - sept 2020	102 636	60 446	59 procent	25 994	25 procent
Finanskrisen 2008 - 2009 ⁹	145 961	93 789	64 procent	44 305	30 procent
Årsmedel 2010 - 2019	47 030	29 810	63 procent	9 620	20 procent

Källa: Arbetsförmedlingen

Jämfört med den tidigare varseluppföljningen som gjordes i samband med covid-pandemin framkommer att en något högre andel av varslen ledde till uppsägning samtidigt som andelen som ledde till arbetslöshet var något lägre. I samband med pandemin framkom att en lägre andel av varslen ledde till uppsägning och arbetslöshet jämfört med under finanskrisen 2008–2009. Det berodde sannolikt på de kraftfulla stödåtgärder som infördes under pandemins inledning, framför allt stöd vid korttidsarbete, vilket bidrog till att en återhämtning kunde påbörjas relativt snabbt.

⁷ Arbetsgivare ska komplettera varselanmälan med personförteckning med uppgift om vilka medarbetare som berörs av uppsägningen senast en månad innan driftsinskränkningen.

⁸ Ann-Christin Jans, "Konsekvenser av varsel och uppsägningar", Arbetsförmedlingen Working Paper 2009:3 (2009).

⁹ Perioden oktober 2008 till och med juni 2009.

Av de 102 000 personer som varslades om uppsägning under pandemins inledning, mars till och med september 2020, var det 25 procent som någon gång var arbetslös under de efterföljande sex månaderna. Motsvarande siffra under finanskrisen 2008 var 30 procent.¹⁰ Under den senast observerade perioden var antalet personer som varslades dock betydligt lägre än under de två tidigare varseluppföljningarna.

Ökningen av antalet varsel under den nuvarande lågkonjunkturen har mer eller mindre kommit uteslutande från den privata sektorn, vilket även har varit fallet under tidigare kriser.¹¹ Antalet varsel inom offentlig sektor utgjorde sju procent av det totala antalet under perioden. Varsel inom den privata sektorn verkställs i högre grad än varsel som inkommer från den offentliga sektorn. Under den senaste uppföljningsperioden verkställdes 64 procent av de varsel som inkommit från privat respektive 24 procent inom offentlig verksamhet. En lägre andel leder också till arbetslöshet inom offentlig verksamhet jämfört med privat verksamhet. Av de personer som varslades hade två procent inom offentlig verksamhet varit inskrivna som arbetslösa under uppföljningsperioden (inom 6 månader efter lagt varsel) jämfört med 26 procent inom privat verksamhet.

3.1 Flest uppsagda inom byggverksamhet och industri

Antalet och andelen som blivit uppsagda och arbetslösa under uppföljningsperioden varierar mellan branscher. Uppföljning efter sex månader visar att störst andel uppsagda bland de som varslats återfinns inom hotell- och restaurangverksamhet. *Antalet* personer berörda av varsel inom hotell- och restaurangverksamhet var dock betydligt lägre än i många andra branscher. Det hänger sannolikt samman med att branschen präglas av många med tidsbegränsade anställningar som i regel inte innefattas i anmälda varsel. Tillfälliga anställningar ger arbetsgivare större flexibilitet att anpassa personalstyrkan till förändringar i efterfrågan.

Flest berörda av varsel under uppföljningsperioden fanns inom byggverksamhet och tillverkningsindustri, där omkring 9 000 personer varslades i respektive bransch under den observerade perioden. En stor andel av varslen, 76 procent inom byggverksamhet respektive 71 procent inom tillverkningsindustrin, resulterade också i uppsägning. Inom handeln berördes drygt 7 000 personer av varsel, varav 65 procent ledde till uppsägning under perioden. Inom information och kommunikation var verkställningsgraden lägre, 40 procent blev uppsagda av de drygt 6 000 personer som varslades.

¹⁰ Läs mer i PM *Varsel under pandemin*, Arbetsförmedlingen, Af-2021/0003 1533.

¹¹ Undantaget 90-talskrisen då antalet varsel som inkom från den offentliga sektorn var betydande, över 20 000 per år varslades från den offentliga sektorn åren 1992–1993.

Tabell 3: Uppföljning efter sex månader per bransch

Period	Antal varslade om uppsägning	Antal uppsagda	Andel uppsagda	Antal arbetslösa	Andel arbetslösa
A Jordbruk, skogsbruk och fiske	97	64	66%	26	27%
B-E Industri	9 222	6 478	70%	2 551	28%
F Byggverksamhet	9 303	7 046	76%	3 470	37%
G Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	7 073	4 609	65%	1 865	26%
H Transport och magasinering	3 155	2 335	74%	683	22%
I R S Hotell- och restaurangverksamhet, personliga och kult. Tjänster	2 607	2 193	84%	847	32%
J Informations- och kommunikationsverksamhet	6 289	2 496	40%	816	13%
K-N Finansiell verksamhet och företagstjänster	12 623	6 992	55%	2 928	23%
O Offentlig förvaltning och försvar	222	85	38%	4	2%
P-Q Utbildning, vård och omsorg, sociala tjänster	6 710	2 818	42%	755	11%
Totalt	57 301	35 116	61%	13 945	24%

Källa: Arbetsförmedlingen

Sammantaget var 24 procent av de som berörts av varsel inskrivna som arbetslösa någon gång inom sex månader efter lagt varsel, men utfallet varierar mellan olika branscher. Inom byggverksamhet var andelen som blev arbetslösa under uppföljningsperioden störst, följt av varslade inom hotell- och restaurangverksamhet samt industri. Efter sex månader hade andelen inskrivna vid Arbetsförmedlingen sjunkit till 13 procent av de som ursprungligen varslats.

Skillnaderna mellan branscherna vad gäller andelen arbetslösa kan också delvis förklaras av hur omfattande rekryteringsproblemen är i branschen. Inom informations- och kommunikationsverksamheter till exempel har svårigheterna att rekrytera varit stora under lång tid och en liten andel av de som varslas om uppsägning i branschen blir arbetslösa. Detsamma gäller utbildning, vård och omsorg.

3.2 Regionala skillnader

Det finns skillnader i antalet personer berörda av varsel mellan olika län. När ett varsel anmäls registreras det i det län där företagets organisationsnummer har sitt säte, vilket medför att den geografiska fördelningen av antalet varslade är behäftad med osäkerhet.¹² De personer som är berörda kan också arbeta och bo i ett annat län än där varslat är registrerat. Det innebär att uppföljningen av antalet uppsagda och arbetslösa per län under perioden bör tolkas med försiktighet. Nästan tre fjärdedelar, 71 procent, av de varslade återfinns i storstads länen, framför allt i Stockholm och Västra Götaland. Det beror till viss del på att förhållandevis många är sysselsatta i den privata tjänstesektorn (som tenderar att påverkas relativt hårt vid konjunkturedgångar) i dessa län. Statistiken visar också att mindre befolkade län

¹² En ny applikation för att anmäla varsel till Arbetsförmedlingen togs i bruk i oktober 2019. Länstillhörighet baseras i det nya systemet på organisationsnumrets länstillhörighet.

som har en utbredd tjänstesektor också påverkats relativt mycket av varsel under perioden. Enligt Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik har arbetslösheten ökat mest i Jönköping, Halland, Gotland och Kalmar, följt av storstadslänen samt Västerbotten under denna period.

Tabell 4: Uppföljning efter sex månader per län

Län	Antal varslade om uppsägning	Antal uppsagda	Andel uppsagda	Antal arbetslösa	Andel arbetslösa
Stockholm	28 226	15 858	56%	5 845	21%
Uppsala	1 098	672	61%	290	26%
Södermanland	1 620	643	40%	270	17%
Östergötland	2 231	1 047	47%	457	20%
Jönköping	1 880	1 232	66%	650	35%
Kronoberg	909	662	73%	208	23%
Kalmar	537	424	79%	154	29%
Gotland	292	104	36%	33	11%
Blekinge	545	266	49%	92	17%
Skåne	5 301	4 086	77%	1 718	32%
Halland	628	465	74%	224	36%
Västra Götaland	7 592	5 092	67%	1 934	25%
Värmland	778	432	56%	183	24%
Örebro	698	592	85%	322	46%
Västmanland	781	558	71%	213	27%
Dalarna	1 055	724	69%	324	31%
Gävleborg	1 089	759	70%	327	30%
Västernorrland	336	293	87%	124	37%
Jämtland	205	145	71%	50	24%
Västerbotten	926	691	75%	352	38%
Norrbottn	557	354	64%	166	30%
Uppgift saknas	17	17	100%	9	53%
Totalt	57 301	35 116	61%	13 945	24%

Källa: Arbetsförmedlingen

3.3 De flesta som varslas blir inte arbetslösa

Långt ifrån alla varsel leder till uppsägning och arbetslöshet. Historiskt sett, liksom den senaste uppföljningsperioden, leder ungefär sex av tio varsel till uppsägning, även om andelen varierar något med konjunkturen. Alla som blir uppsagda blir heller inte arbetslösa. I den nuvarande lågkonjunkturen har ungefär en fjärdedel av de som varslats varit arbetslösa någon gång under följande sex månader, vilket även det liknar tidigare mönster. Efter sex månader är det dock bara drygt en av tio av de som varslats om uppsägning som fortfarande är arbetslösa.

En förklaring till det är att många som blir varslade och uppsagda har en stark konkurrensförmåga på arbetsmarknaden, ofta med en utbildning och en färsk arbetslivserfarenhet. Detta gör att de har relativt lätt att hitta ett nytt jobb. Personer som blir arbetslösa till följd av förändrade kompetenskrav kan behöva ställa om

genom kompletterande utbildning eller genom att byta yrke eller bransch. Arbetslösa med svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden, exempelvis personer som saknar en gymnasieutbildning, får svårare att konkurrera om jobben när arbetslösheten ökar även bland personer med ett starkare utgångsläge på arbetsmarknaden.¹³

De varslade som blir uppsagda är en mindre del av alla som blir arbetslösa. De allra flesta som blir arbetslösa är personer med tillfälliga anställningar och personer som är nya på arbetsmarknaden (ungdomar och nyanlända).¹⁴ De som varslas vid en lågkonjunktur går ofta snabbt ut i arbete igen, även om det finns personer som behöver mer stöd för att undvika långvarig arbetslöshet. En större utmaning på arbetsmarknaden är den strukturella obalansen med många arbetslösa som saknar de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden.

¹³ *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024*, Arbetsförmedlingen, Af-2024/0114 8724.

¹⁴ Ann-Christin Jans, "Konsekvenser av varsel och uppsägningar", Arbetsförmedlingen Working Paper 2009:3 (2009).